

Xaashida macluumaadka 13 Shaqaalaha iyo Tabaruceyaasha iyo Qorshaha Anshaxa La Soo Warin karo

Ujeedo

Ujeeddada xaashidan macluumaadku waa in la bixiyo hagitaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta (adigu) ee ku saabsan Nidaamka Habdhaqanka Warbixinta laga soo tebin karo (qorshaha), gaar ahaan haddii lagugu eedeynayo sheegasho.

Ku saabsan Qorshaha Anshaxa La Soo Warin karo

Qorshuhu wuxuu doonayaa inuu hagaajiyo jawaabaha ururada ee ku saabsan eedeymaha xadgudubka carruurta iyo dayacaadda shaqaalahooda iyo mutadawiciinta. Nidaamku waxaa aasaasay *Xeerka Caafimaadka iyo Fayo qabka Carruurta ee 2005*.

Qorshahan hoostiisa, madaxda ururadu waa inay ku wargeliyaan Guddiga Carruurta iyo Dhallinyarada (Guddiga) eedeymaha ku saabsan noocyada anshax ee qaarkood ee ku lug leh cunug ee shaqaalahooda iyo tabaruceyaashu.

Eedeymaha waa in laga warbixiyaa shaqaalaha iyo tabaruceyaasha xitaa haddii:

- xiriir toos ah lama la yeeshaan carruurta oo qeyb ka ah shaqadooda
- anshaxu wuxuu ka dhacay gudaha ama dibedda shaqada.

Madaxda ururada markaa waa inay baaraan eedeymahan.

Waa maxay noocyada shaqaalaha iyo tabaruceyaasha uu daboolayo qorshaha?

Qorshuhu wuxuu khuseeyaa anshaxa qof kasta oo ka weyn 18 sano jir oo u shaqeeya ama ku hawlan hay'ad ay daboolto qorshaha oo ay ku jiraan

- kuwa si toos ah ugu hawlan hay'ad ay daboolto qorshaha si ay u bixiso adeegyo, oo ay ku jiraan iskaa wax u qabso, qandaraasle, xafiis xafiis, sarkaal ama jago kale
- daryeele koriye ama xigaal

- wasiirada diinta, hogaamiyaasha diinta ama saraakiisha hay'ad diimeed.

Guddomiyuhu wuxuu adeegsadaa ereyga 'shaqaale iyo tabaruceyaal' si uu ugu sharaxo dadkan kor ku xusan.

Haddii hay'adda aad u shaqeysid ama iskaa wax u qabso ugu daboolmo qorshaha markaa anshaxaaga ayaa daboolaya qorshaha.

Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan hay'adaha uu qorshuhu daboolay ayaa laga heli karaa bogga internetka ee [Websaydhada Guddiga](#).

Waa maxay habdhaqanka la soo sheegi karo?

Waxaa jira shan nooc oo dhaqan la sheegi karo:

1. dembiyada galmada
2. anshax xumada galmu
3. qalalaasoyinka jireed
4. dabeecadaha sababa waxyeelo weyn oo xagga shucuurta ama maskaxda ah oo ku dhacda ilmaha
5. dayacida muhiimka ah ee canuga.

Dembiyada galmada, anshax xumada galmada, iyo qalalaasaha jireed ayaa daboolaya qorshaha haddii ay kula kacaan, ka dhanka ah ama joogitaanka cunug.

 Cunug waa qof kayar 18 sano.

 Dhaqanka la soo tabin karo wuxuu daboolayaa wax ka badan oo kaliya dambiyada ciqaabta.

Waa maxay doorka Guddiga?

Doorka Guddiga waa:

- iinuurur ka jawaabaya eedeyn la soo weriyey iyada oo la siinayo taageero iyo hagitaan si kor loogu qaado jawaab caddaalad ah oo ku habboon
- si madaxbanaan kormeer iyo dabagal jawaabaha ururada ee eedeymaha la sheegi karo iyo, markay haboon tahay,

samee talooyin si loo hagaajiyo jawaabaha

- Daruufaha qaarkood, ogeysii Xogyaha Waaxda Cadaaladda iyo Badqabka Bulshada ee helaya anshaxa la soo sheegi karo ayay ka go'an tahay ujeedooyinka kala Shaqeynta dib u qiimeynta Carruurta Xeerka Sharciga ee la shaqeynta carruurta 2005)
- duruufaha qaarkood, ogeysii sharci dejiyaasha kale (sida Waaxyaha Dawlada Victoria iyo Hay'ada Regulation of Australian Practitioner Agency), in akhbaarta la soo gudbiyay la sameeyay oo ay bixiso macluumaad kale oo khuseeya
- ogeysii Machadka Tababarka ee Victorian (VIT) haddii eedeyn la sameeyo oo natiijooyinka baaritaanka anshaxa la soo warin karo ay ku saabsan yihiin macallin diiwaangashan.

Waa maxay eedeyn la soo sheegi karo?

Eedeyn la soo sheegi karo waa eedeyn salka ku haysa macluumaad u horseeday qof kasta inuu sameeyo caqiido macquul ah oo shaqaale ama mutadawiciin uu sameeyay:

- anshax la wargelin karo, ama
- anshax xumo ku lug leh akhbaar la soo warin karo.

Caqiido macquul ah ayaa ka badan tuhun. Waa inay jirtaa ujeedo aasaas u ah caqiidada. Uma baahna caddeyn laakiin waa inay ka badato xanta ama mala awaalka.

 Madaxa hay'adda waxaa looga baahan yahay inuu ogeysiiyo Guddiga eedeyn la soo gudbin karo xitaa haddii aysan rumaysan.

Maxaa dhacaya markii eedeyn la soo sheegi karo la sameeyo?

Haddii madaxa hay'ad uu ka war helo eedeyn la sheegi karo oo loo haysto mid ka mid ah shaqaalahooda ama tabaruceyaashooda, waa inay:

1. ogeysii Guddiga (iyo Booliska Victoria haddii ay ka shakiyaan dhaqan dembi) iyo Badbaadinta Carruurta xaaladaha qaarkood

2. in la hubiyo in eedeynta la baaray (ka dib marka laga helo fasax booliska Victoria, haddii loo baahdo)
3. sameeyso natiijooyin oo qaado talaabooyin, iyadoo lagu saleynayo natiijada baaritaankaas
4. sii natiijooyinka guddiga.

Nidaamka eedeynta ee la soo sheegi karo

Baaritaanka eedeynta la soo warin karo waa inuu leeyahay talaabooyinkan:

- hel oo qiimee eedeynta
- sameeyso oo baaritaan ku sameeyso
- qiimee caddeynta
- dhammeystir baaritaanka iyo diyaarinta warbixin
- samee natiijooyin
- qaado talaabooyin ka jawaabaya natiijooyinka.

Qabashada baaritaanka

Eedeyn la sheegi karo waxaa baari kara:

- xubin ka tirsan shaqaalaha gudaha (tusaale ahaan, shaqaalaha bilaadamnimada)
- baare madax banaan oo dibada ah
- sharci dejiye
- Guddomiyaha.

Baaritaan lagu sameeyo eedeyn la soo warin karo ayaa badanaa ku lug yeelan doonta:

- ururinta caddeynta muuqata ee la xidhiidha
- wareysiyo lala yeelanayo markhaatiyada khuseeya, oo ay ku jiri karaan carruurta
- wareysi lala yeeshay mowduuca eedeynta.

Ma tahay mawduuc eedayn ah?

qeybaha soo socdaa waxay ku siinayaan hagitaan haddii aad noqotid mawduuc eedayn la soo sheegi karo.

Nidaamka cadaaladda

Mid ka mid ah mabaadi'da aasaasiga ah ee qorshuhu waa in haddii lagugu eedeeyo eedeyn la soo tebin karo, waxaad xaq u leedahay inaad hesho caddaalad dabiici ah

baaritaannada ku saabsan dhaqankaaga. Caddaaladda dabiiciga waxaa badanaa loogu yeeraa nidaamka cadaaladda.

Waa muhiim in habka eedaynta ee la soo sheegi karo loo qabto. *si cadaalad ah oo iyo rmacquul ah* oo aan dib u dhac aan loo baahnayn

Nidaamka cadaaladdu uma baahna in lagu ogeysiiyo, isla markaaba, in eedeyn la soo sheegay lagaaga sheegay adiga.

Baaruhu wuxuu u baahan doonaa inuu tixgeliyo fursadda ugu habboon uguna horreysa ee uu ku ogeysiin karo, isagoo hubinaya hufnaanta baaritaankaas iyo ladnaanta qof kasta oo ku lug leh.

Ma aha inuu jiro dib u dhac aan macquul ahayn oo ku siinaya adiga ogeysiis ku saabsan eedeyn la soo sheegi karo.

Kiisaska xaddidan, tusaale ahaan, marka eedeyntu been cad tahay oo aan wax looga qaban karo laguna xallin karo sidaad jeceshahay adigoo ku lug laheyn, waxay noqon kartaa inaan lagu sheegin eedeyntaas.

Waxaa lagugu ogeysiin karaa eedeynta adoo lagu soo marinayo warqad eedeyn ah. Warqad eedeyn ah waa dukumiinti qoran oo si cad kuu sheegaysa faahfaahinta eedeymaha la sheegi karo ee lagugu soo eedeeyay.

Haddii warqad sheegasho la bixiyo, warqaddu waa inay si cad u qeexdaa eedeyn kasta waana inay ku jirtaa macluumaad kugu filan si aad u fahamto waxa eedeyntu (yada) ay tahay si aad uga jawaabto iyaga.

Waraaq eedeyn ah ayaa ku jiri kartaa:

- dhaqan nocee la sheegay inuu dhacay
- goorta iyo goobta anshaxa xumashada ay ka dhacday
- yaa ku lug lahaa anshaxa la sheegay.

Maxaa dhacaya marka eedayn la soo sheegi karo la igu soo oogo?

Iyadoo aan loo eegin inaad heshay warqad eedeyn ah ama haddii lagugu ogeysiiyo eedeynta la sheegi karo si kale, waa inaad guud ahaan rajeyneysaa inaad:

- in lagaa sheego faahfaahinta eedeynta

- Inaad haysato waqti ku habboon oo aad ku tixgeliyo eedeynta, oo ay ku jirto inaad u soo jeediso dadka aad aaminsan tahay in lagu wareysto iyadoo qeyb ka ah eedeynta
- awoodo inaad weyddiisato inuu joogo qof ku habboon oo taageerada haddii lagu wareysto
- in lagu martiqaado inay ka jawaabto, hadal ahaan ama qoraal ahaan, eedeynta la soo gudbin karo iyo wixii macluumaad diidmo ah ee lagu kalsoonaan karo, khuseeya oo muhiim ah
- yeelato baare aan eex lahayn.

Waxa kale oo laga yaabaa inaad xaq u leedahay inaad raadsato talo iyo / ama wakiil ka socda qareen, urur shaqaale ama wakiil kale oo qeyb ka ah baadhitaanka.

 U dhigista noocaaga qoraal iyo/ama imaatin wareysi waxay awood kuu siineysaa inaad ka jawaabto eedeynta. Waxaad dooran kartaa inaad raadsato talo intaadan soo bandhigin noocaaga maxaa yeelay waxaa jiri kara cawaaqib xumo haddii eedeynta la caddeeyo.

Istaag, shaqo ka fariisin iyo falalka kale

Ururada qaar ayaa laga yaabaa inay tixgeliyaan haddii ay tahay inay kaa hor istaagaan ama kaa joojiyaan inta ay baarayaan. Madaxa ururkaaga wuxuu tixgeliyaa arrimo kala duwan, sida halista carruurta iyo dadka kale ee ku jira ururkooda, markay go'aankan gaarayaan.

Ururadu sidoo kale:

- ka hortaga inaad xiriir la yeelato carruurta
- kugu wareejiyo waajibaadka kale
- hubi inaad haysato taageero dheeraad ah iyo kormeer shaqo
- kugu amrayaa inaad kala hadlin arrinta shaqaalaha kale ama tabarucayaasha
- codsan inaad wareejiyo qalabka ama aad ka saarto marinka dukumiintiga.

Urur kastaa waa inuu adeegsadaa sharciyo iyo siyaasado kala duwan oo ku saabsan talaabooyinkan. Weydii ururkaaga wixii macluumaad dheeraad ah haddii aad u baahato.

Qiimeynta cadeynta

Isu dheellitirka itimaalka - Cabbirka caddeynta

Heerka hubinta iyo heerka caddeynta ee looga baahan yahay in lagu caddeeyo caddeynta ee deymaha la sheegi karo waxaa loo yaqaan 'dheelitirka itimaalka'. Tani waa heer ka hooseeya inta looga baahan yahay kiisaska ciqaabta ee eedeeyntu ay tahay in lagu caddeeyo shaki aan macquul ahayn. Sidaa darteed, marka la sameynayo baaritaanka, baaruhu wuxuu ka fakaraa inuu yahay iyo in kale **u badan tahay ineysan** in habdhaqanka laga warbixinayo uu dhacay.

Soo gabogabeynta baaritaanka

Fursad aad ku jawaabeysa

Ka hor intaan wax natiijo ah oo liddi ku ah la sameeynta ama tallaabo edbin ah lagaa qaadin adiga, ururku waa inuu hubiyaa in lagu siiyay fursad aad kaga jawaabto eedaynta. Jawaabtaas waa in si taxaddar leh loo tixgeliyaa ka hor inta aan baaritaanka la dhammaynin.

Ogeysiinta Guddiga

Kadib markay tixgeliyaan jawaabtaada, ururku wuxuu diyaarin doonaa natiijooyinka baaritaanka (iyo sababaha natiijooyinka). Kuwan waxaa la siiyaa Guddiga.

Sidoo kale waa in lagu sheegaa natiijada, gaar ahaan haddii natiijadaasi aysan fiicnayn. Si kastaba ha noqotee, waxaa laga yaabaa inaad had iyo jeer helin natiijooyinka baaritaanka oo faahfaahsan, warbixin iyo sababo. Tani waxay noqon kartaa maxaa yeelay kuwani waxaa ka mid ah macluumaad xasaasi ah oo ku saabsan carruurta ama macluumaadka gaarka ah.

Natiijooyinka suurtagalka ah iyo ficilka

Waxaa jira natiijooyin kala duwan oo suurtagal ah oo la sameeyn karo dhamaadka baaritaanka. Tixraac Xaashida Macluumaadka ee Guddiga 8 - [Natiijooyinka baaritaanka](#) wixii faahfaahin ah ee arrintan ku saabsan.

Soo koobid, haddii:

- caddeyntu waxay soo jeedinaysaa inay u badan tahay inaysan ahayn in

habdhaqanka la soo sheegi karo uu dhacay, ka dibna **cadeeyay** raadinta ayaa la sameeynta karaa

- Ma jiraan wax caddeyn ah oo ku filan oo muujinaya in ay u badan tahay in aysan dhicin in habdhaqanka la soo tabin karo uu dhacay, ka dibna aan **daliil la'aan - caddeyn la'aan** raadinta ayaa la sameeynta karaa
- ma jiraan wax caddeyn ah oo ku filan oo lagu ogaanayo in anshaxa la soo tabin karo uu dhacay ama uusan dhicin, ka dibna **aan caddayn lahayn - caddeyn la'aan culeyska** raadinta ayaa la sameeynta karaa
- waxaa jira cadeymo xoogan oo muujinaya in anshax la soo tabin aysan dhicin, ka dibna **aan sal lahayn** raadinta ayaa la sameeynta karaa
- haddii dhaqanku dhacay laakiin aanu ku habboonayn mid ka mid ah noocyada akhlaaqda la soo sheegi karo ee kor ku xusan, ka dibna raadinta **fuliyaan qorshe ka baxsan** waa la sameeynta karaa.

Ururadu waxay qaadi karaan talaabooyin kaladuwan oo ku saleysan natiijooyinka.

Ku qanacsanayn raadinta iyo ficilka

Haddii aadan ku raacsaneyn raadinta ama tallaabada ay qaaday hay'ad iyada oo ka jawaabeysa raadinta, waa inaad tixraacdaa habraacyada xallinta khilaafaadka ururkaaga gudaha.

Sidoo kale waa inaad tixgelisaa inaad talo, taageero ama hagitaan ka hesho:

- ururkaaga shaqaale adigoo wacaya [Ururada Australiya](#) kan 1300 486 466 ama [Golaha Ganacsiga ee Victoria](#) kan (03) 9659 3511
- qareen adoo adeegsanaya:
 - ee [Machadka Sharciga ee Victoria](#), yaa kuu gudbin kara qareen
 - [Xarunta Sharciga Xuquuqda Shaqada ee JobWatch](#) ee 1800 331 617 (Wadanka Victoria) ama (03) 9662 1933 (Melbourne Metro), oo bixisa macluumaad taleefan oo bilaash ah oo qarsoodi ah iyo adeeg gudbin loogu talagalay shaqaalaha
 - ee [Xiriirka Xarumaha Sharciga Bulshada](#), yaa kaa caawin kara

inaad hesho Xarunta Sharciga
Bulshada ee kuugu dhow

- [Guddiga Cadaaladda Dhaqaalaha \(Fair Work Ombudsman\)](#), ayaa ku siin kara macluumaad iyo talo ku saabsan xuquuqdaada goobta shaqada iyo waajibaadkaaga
- ee [Guddiga Cadaaladda Shaqada \(Fair Work Commission\)](#) ayaa ka caawin kara shaqaalaha laga ceyriyay shaqadooda oo ka fikiraya sameynta shaqo ka eryid xaq daro ah, ilaalin guud ama shaqo ka joojin sharci daro ah.

La shaqeynta caruurta baaritaanka iyo tixraaca Machadka Tababarka ee Victoria

Marka lagu daro tallaabo kasta oo ay qaadi karto hay'addaadu, haddii lagugu helo inaad sameysay dhaqan la soo wargelin karo, Guddiga ayaa laga yaabaa, xaaladaha qaarkood, inay u diraan anshaxa Victoria Hubinta La Shaqeynta Carruurta si dib loogu qiimeeyo Hubintaada La Shaqeynta Carruurta Soo gudbintu way dhici kartaa xitaa haddii aadan haysan Kaarka Shaqeynta Carruurta. Haddii aad tahay macallin diiwaangashan, VIT ayaa lagu ogeysiin doonaa natiijooyinka dhammaan eedeymaha anshaxeed ee la sheegi karo.

Guddiga waxaa looga baahan yahay inuu la taliyo VIT markay helaan eedeyn la sheegi karo oo ku saabsan macalin diiwaangashan.

Warbixinnada shaqaalaha ama tabaruceyaasha

Haddii aad sameysid caqiido macquul ah in qof urur ka tirsan uu ku kacay dhaqan la soo sheegi karo ama anshax xumo oo laga yaabo inay ku lug yeelato akhlaaq xumo, waxaad la socodsiiin kartaa madaxa ururkaaga ama Guddiga. U soo wargelinta Guddiga ma beddeleyso waajibaadkaaga warbixintajira.

Tusaale ahaan, weli waxaa lagaa doonayaa inaad:

- u soo sheegto Badbaadinta Carruurta haddii aad sameysid caqiido macquul ah oo ah in ilmuhu u baahan yahay badbaadin ka timaadda dhaawaca jirka ama xadgudub galmo.

- u soo sheeg Booliska Victoria haddii dambi ciqaabeed laga yaabo inuu dhacay
- qaado dhammaan tallaabooyinka macquulka ah si aad uga saarto ama aad u yarayso khataraha xadgudubka galmada, gaar ahaan haddii aad ku jirto booska maamulka.

Fiiro gaar ah: Nidaamku wuxuu siiyaa ilaalin sharciyeed oo gaar ah qof kasta oo dacwo uga dacwoonaya Guddiga si niyad sami ah.

Macluumaad dheeraad ah

Guddiga caruurta iyo dhalinyarada

Wixii macluumaad dheeraad ah ee ku saabsan qorshaha, Heerarka Badbaadada Carruurta, si aad ula xiriirto ama aad u sameeyso ogeysiin waxaad ka heli kartaa websaydhka, emayl ama taleefan. Faahfaahinta waa sida soo socota:

w: ccyp.vic.gov.au

e: contact@ccyp.vic.gov.au

p: (03) 8601 5281

Haddii aad u baahan tahay turjumaa, fadlan wac Adeegga Tarjumaadda iyo Fasirada 13 14 50 oo weydii inay la xiriiraan Guddiga Carruurta iyo Dhallinyarada (03) 8601 5281.